

«Utilitzarem tots els mitjans que dóna l'estat de dret per defensar l'Estatut»

Montilla complirà tres mesos la setmana vinent al capdavant del país com a President, temps que ha estat marcat per polèmiques entorn al desplegament de l'Estatut i el recurs del PP, la invasió de competències per part de l'Estat, el caos ferroviari i el debat sobre l'aeroport

Entrevista a José Montilla i Aguilera.
PRESIDENT DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

JORDI BUSQUETS FERRAN ESPADA.
EL PUNT, 25.02.07

–Fa quasi sis mesos que es va aprovar l'Estatut i gairebé tres que es va constituir el govern. Tot i que és un termini curt, es pot dir que el procés de desplegament estatutari no convida a l'optimisme?

–«No cal ser triomfalistes però tampoc hi ha elements per caure en el pessimisme. Hi ha ombres respecte a l'Estatut per una qüestió de certa magnitud com és el recurs del PP al Tribunal Constitucional, però, d'altra banda, s'ha començat a desplegar amb la creació de les primeres comissions bilaterals previstes. És obvi que el desplegament no es farà en tres dies. L'Estatut del 79 es va desplegar en 27 any i no es va acabar, fins i tot en algunes coses que depenien exclusivament del nostre Parlament. És un procés que serà llarg i gens fàcil, però no crec que hàgim de ser pessimistes. Si de cas, moderadament optimistes. Realistes.»

–En quina mesura la forassenyada política del Partit Popular pot condicionar el procés?

–«És obvi que el dificultarà perquè genera crispació i tensió, com també va dificultar el procés de tramitació i aprovació de l'Estatut. El PP està instal·lat en aquesta política, però esperem que només sigui fins a les pròximes eleccions, que desitjo que les perdi estrepitosament i que això el porti a repensar la seva estratègia. Ara bé, això no ho posa fàcil, però tampoc impossibilita el desplegament. No ens podem deixar condicionar. El govern no es deixarà condicionar.»

–Si el canvi en el PP ha de venir per una derrota electoral, millor avançar les eleccions?

–«No, unes eleccions mai s'avancen per derrotar l'adversari. Les legislatures hi són per complir-les i, excepte que no s'estigui en condicions de governar, el que és desitjable sempre és esgotar el mandat dels electors. Cal recordar que som en el tram final. Crec que els electors en prendran nota i en el seu moment passaran factura.»

–El PSOE i el govern de l'Estat tampoc ho posen fàcil amb algunes iniciatives que s'han pres i que poden envair competències de la Generalitat. Fa la sensació que el PSOE no té gaire pressa a impulsar el desplegament de l'Estatut.

–«El que passa és que un tema que per nosaltres és central, per a ells ho és menys. I és normal perquè el govern d'Espanya és d'Espanya i no de Catalunya. Una de les seves preocupacions és Catalunya, però també ho és el conjunt de l'Estat. Són moltes les lleis que s'han de modificar i encara que hi hagués tota la voluntat política, no es podria fer de cop. Però els problemes de conflicte de competències els hem tingut per lleis aprovades amb antelació a l'aprovació de l'Estatut, que en el seu desenvolupament, des del nostre punt de vista, han produït una invasió de competències i hem fet els requeriments i els recursos pertinents en defensa de la nostra autonomia i autogovern. Això es dona perquè hi ha una cultura instal·lada en l'administració general de l'Estat en què costarà que arrel·li la idea que s'han produït canvis substancials amb l'aprovació de l'Estatut.»

–La llei de la dependència no podia fer-se de manera que no s'envaïssin competències de la Generalitat i que els ciutadans de Catalunya rebessin els efectes benèfics que pugui tenir?

–«Aquesta es una llei que a Madrid van votar els partits que donen suport al govern de Catalunya. Consagra com a dret subjectiu l'atenció a les persones que tenen dependència. Per construir el quart pilar de l'estat del benestar. Aquesta llei, ni crea una doble xarxa, ni condiciona en absolut que nosaltres desenvolupem el nostre model de serveis socials, i per això hem impulsat la llei de serveis socials. No ens condiciona en absolut, a la pràctica. El qüestionament constitucional que es fa de la llei és exclusivament sobre si es pot atribuir aquest

dret com a subjectiu i per tant exigible per part dels ciutadans, fins i tot en els tribunals. Si la llei limités la nostra capacitat per dissenyar un model propi, evidentment haguéssim fet un recurs. Però a la pràctica no ens condiciona ni ens limita. I cal dir que els informes del Consell Consultiu no són vinculants. Ni per a nosaltres ni per a governs anteriors que tampoc van presentar recursos a lleis que el Consultiu també deia que envaiïen competències.»

–Insisteixo, no es podia fer la llei igualment però de manera que no envaeixi competències?

–«És difícil opinar sense atacar el tema central que és el de si aquest dret subjectiu el tenen les persones o no. I jo crec que sí. Les persones són importants per a aquest govern.»

–El govern en la legislatura passada va patir el *peatge* de l'elaboració de l'Estatut. No hi ha el perill que ara el *peatge* sigui el desenvolupament de l'Estatut?

–«No, crec que no, si nosaltres no ens obsessionem. El govern ha de governar, i és el que estem fent. Tenim projectes que s'han començat a tirar endavant. El desplegament de l'Estatut és una part de l'acció de govern, dels deures que tenim, molt important, però no l'únic.»

–Josep-Lluís Carod-Rovira i Artur Mas coincideixen que si el Constitucional tomba l'Estatut s'haurà de pensar en una reforma de l'Estat o en vies sobiranistes fins i tot cap a la independència. Hi està d'acord?

–«Ens ha costat molt aconseguir aquest estatut perquè ara donem la batalla per perduda. Jo no la hi dono i per tant no em dedicaré a definir escenaris en què no som i en què la societat catalana no hi és. Els responsables polítics i especialment jo com a President hem d'estar en connexió amb el que pensa el conjunt de la societat catalana, més que pensar en posicions que poden ser molt lloables però que són de partit i minoritàries en la societat catalana.»

–Però té, si més no, unes línies vermelles com les que ha marcat Artur Mas de fins on serien acceptables canvis del text?

–«No, entre altres coses perquè estem convençuts que l'Estatut, tot ell, és constitucional, i així el defensarem. Jo no posaré línies vermelles a una possible sentència que sembla ser que algú dóna per feta i per perduda.»

–La recusació d'un magistrat del Constitucional per part de la Generalitat forma part d'aquesta batalla?

–«Utilitzarem tots els mitjans que dóna l'estat de dret per defensar l'Estatut. Que quedi clar.»

–Respecte al govern, hi ha la sensació que tant enganyosa era l'efervescència de l'anterior com la calma d'aquest.

–«Crec que per al ciutadà del carrer no. Una altra cosa és per als mitjans de comunicació. Si no hi ha picabaralles i discussions és més complicat omplir planes. Però nosaltres no treballem per als mitjans sinó per als ciutadans, que el que esperen del govern és això, que treballi i no pas que faci soroll.»

–Però la falta de soroll és a causa que les relacions són bones o que vostè dedica molts esforços a desactivar crisis?

–«Aquest és un govern al qual donen suport tres partits i que per tant recull sensibilitats diverses. És normal que en determinats moments aquestes sensibilitats es manifestin malgrat que tinguem un programa comú, que és el que hem pactat. Però ni el govern és monolític ni hem d'estar donant un espectacle cada dia. El President ha de fer la seva feina i coordinar i dirigir el govern és una d'elles, però hi ha la voluntat de treballar i de sumar pels objectius que ens hem marcat. Una altra cosa és que hi hagi gent a qui li agradaria que ens barallessim cada dia.»

–Probablement el problema de l'anterior legislatura va ser la falta de capacitat de fer una síntesi de les posicions diverses dels socis respecte a determinats temes.

–«Aquest cop no passarà. El govern tindrà una única posició. Hi ha temes que són complexos i no necessàriament les formacions polítiques que donen suport al govern tenen visions absolutament coincidents, però el govern tindrà una sola posició.»

–I això pot comportar que temes fonamentals com ara la llei electoral o la d'ordenació territorial, ja aparcats en la legislatura anterior, ara tampoc es tirin endavant per evitar friccions?

–«La llei electoral, d'acord amb el que preveu l'Estatut s'ha d'aprovar per dos terços del Parlament. Per tant han d'estar d'acord els partits que donen suport al govern i l'oposició també.»

–Es posaran d'acord?

–«No ho sé.»

–I els partits del govern?

–«Repeteix, aquest no és un tema del govern. Seria diferent si es pogués aprovar només amb els vots dels partits que li donen suport. Però necessàriament s'ha de pactar amb l'oposició i el que no farà el govern és una proposta unilateral que pugui ser rebutjada. S'ha de treballar en ponència conjunta.»

–Però, si més no, el govern treballa amb l'objectiu que les pròximes eleccions es puguin celebrar amb una nova llei?

–«A mi m'agradaria que fos així. Però sóc una mica escèptic que això sigui possible, ja que no depèn de nosaltres.»

–Dóna per fet que no hi pot haver entesa amb CiU?

–«Convergència té capacitat per bloquejar una nova llei electoral i estic convençut que si creu que les propostes que es presentin no l'afavoreixen ho farà. Perquè a ells ja els van bé les coses tal com estan ara i per això no van fer una llei electoral en 23 anys que van governar.»

–ERC també té una posició divergent en aquesta qüestió.

–«És molt matisable.»

–Com definiria les seves relacions amb el president de CiU, Artur Mas, després d'aquests primers mesos?

–«Com a normals i correctes, i espero que siguin d'entesa en els grans temes de país.»

–No hauria contribuït a afavorir aquesta entesa que el govern hagués fet una altra lectura de l'Estatut que permetés incorporar a CiU en les comissions de desplegament del text?

–«L'Estatut, en l'article 183, quan parla de la comissió bilateral, cita específicament al govern de la Generalitat com a interlocutor. Segur que la part de l'Estatut tampoc convidarà l'oposició. Ara, hem creat un instrument que permet que govern i oposició puguin concertar els grans temes de desplegament estatutari.»

–Fins ara l'oposició en formava part...

–«Les comissions intergovernamentals, tal com les preveu l'Estatut, tenen una funció absolutament diferent de les anteriors comissions de traspàs i valoracions que estaven pensades per un moment en què la Generalitat no tenia competències. Ara són comissions amb una funció més intergovernamental.»

–Vostè ha mantingut el càrrec de cap de l'oposició que va crear el president Maragall. No hauria de ser una figura del Parlament?

–«Sí, hi estic d'acord. El que passa és que la figura estava creada i vaig parlar amb el senyor Mas sobre si es mantenia o s'eliminava. Vam acordar que es mantindria, tot i que la intenció és recollir en la llei del President, del govern i del Parlament la figura perquè passi a dependre del Parlament.»

–Parlem de qüestions que afecten directament el ciutadà. Quines possibilitats hi ha d'arreglar en un temps raonable el desgavell que

patim en el servei ferroviari, especialment en el de rodalies de Barcelona?

–«Molts anys sense inversió en el servei de rodalies no s'arreglen ni en dos ni en tres anys. Ara comença a aplicar-se un pla d'inversions de més de 100 milions d'euros. Els problemes que s'estan produint són fruit de la falta d'inversió, el creixement de la demanda sense que hagi crescut el servei en consonància, i en algunes ocasions per incidències de les obres del TAV. Aquest últim tema no té solució fins que s'acabin les obres, però cal destacar que quan arribi aquest moment, s'alliberarà el túnel ferroviari actual d'accés a la ciutat exclusivament per a rodalies i regionals i permetrà un millor funcionament.»

–I no caldria també refundar la gestió i canviar-la de mans?

–«Sí, però en aquest moment el problema que hi ha no és fonamentalment de gestió. No ens equivoquem. Mentiria si digués que amb el traspàs de Rodalies estaria tot arreglat. Reclamarem el traspàs, tal com preveu l'Estatut, perquè pensem que des de la proximitat les coses es faran millor, però el volem en condicions. Volem un traspàs amb les inversions en marxa, fetes o garantides. Ara el que toca és accelerar les inversions per reduir el nombre d'incidències.»

–I l'Estat no pot garantir les inversions, que d'altra banda li pertoca fer, i paral·lelament definir el traspàs?

–«Ja ho farem, però tranquils que l'Estatut fa uns mesos que s'ha aprovat. Anem pas a pas.»

–Alguns dels problemes que tenim són fruit que les obres del TAV es fan massa ràpidament?

–«Si no es fessin ràpidament hi hauria la crítica que no es compleixin els terminis i que les obres del TAV van lentes. No es pot criticar tot.»

–Un d'aquests problemes han estat les esquerdes provocades en habitatges del Prat?

–«D'esquerdes, se'n produeixen en la majoria d'obres. El que cal és que les obres es facin amb garanties i quan els veïns van visitar-les van veure que hi són. És normal que en uns terrenys de sedimentació deltaica es puguin produir petites esquerdes. Però no es pot fer alarmisme perquè, sinó serà impossible fer obres. No es poden reclamar infraestructures i alhora generar un alarmisme que dificulta fer-les. Les obres cal afrontar-les i complir els terminis. El TAV ha d'estar a Barcelona a finals d'aquest any i prou. No podem perdre més el temps. Ni en el TAV ni en l'aeroport. Ja n'hem perdut massa.»

–De vegades es compleix el termini de la infraestructura però després no estan resoltes les qüestions complementàries com els accessos i la senyalització que ha estat el cas de Tarragona...

–«Sempre que hi ha instal·lacions noves hi ha problemes de senyalització. Però el govern de la Generalitat ha garantit que l'estació del TAV de Tarragona tingui transport públic que la connecta amb totes les poblacions del voltant i el conflicte del servei del taxi s'està solucionant. L'important és la bona acceptació que té el TAV amb l'arribada a Perafort.»

–I com veu el futur de l'aeroport del Prat?

–«Me n'alegro, que ara es parli tant de l'aeroport. Tant de bo fa vuit o deu anys se n'hagués parlat tant, perquè la nova terminal, ara ja la tindriem feta. Fins i tot abans que la T-4 de Barajas. I cal dir que si això no és així, no ha estat exclusivament culpa de Madrid com, molt encertadament, ha reconegut el mateix president Pujol. Vam estar una pila d'anys perdent el temps fent estudis. No sempre tota la culpa és de fora. I cal dir que la societat catalana no va posar en relleu la necessitat que hi havia, no ara, sinó fa anys. En el tema de l'aeroport hem badat.»

–El govern pot garantir que la nova terminal permetrà la creació de l'aeroport de connexió internacional amb l'increment de vols transoceànics?

–«El govern està en condicions de garantir que farà un acord amb el govern espanyol perquè les opcions que finalment es prenguin vagin destinades a què

l'aeroport del Prat sigui competitiu, guanyi, evidentment, en dimensió i que sigui un veritable aeroport de connexió amb vols intercontinentals.»

–Perquè cal esperar més d'un any, fins que finalitzin les obres, per prendre la decisió de l'adjudicació de la nova terminal?

–«I per què cal prendre les decisions un any i mig abans que acabin les obres?»

–Per donar tranquil·litat als agents socioeconòmics?

–«Els agents socioeconòmics estan tranquils. No tinc constància del contrari. Si les obres finalitzessin d'aquí a pocs mesos seria necessari, però ara no. Hem de veure totes les propostes i triar les millors, amb transparència. No estem a favor ni en contra de ningú. No tenim accions ni de Spanair, ni d'Iberia, ni de Lufthansa ni de British. Escollirem l'opció que millor pugui garantir el futur del Prat com a gran aeroport europeu competitiu. És bo que la societat civil es mogui en defensa dels interessos del país.»

–En el Pacte del Tinell que van subscriure els mateixos partits que ara formen el govern d'entesa hi havia el compromís de fer públic mitjançant internet tots els contractes que subscrigués l'administració de la Generalitat i les seves empreses. Aquest compromís no s'ha complert quatre anys després...

–«El Pacte del Tinell responia a l'etapa d'un determinat moment, però si el que vostè em pregunta és si la transparència presidirà l'acció d'aquest govern, li ho puc garantir.»

–Sense límits?

–«Fins al límit que és possible amb la legislació a la mà. La transparència de la informació s'ha de conjugar també amb altres drets de tercers. De vegades hi ha coses que no es poden fer públiques perquè la llei no ho permet. No podem oblidar que existeix una llei i una agència de protecció de dades. Hi ha unes limitacions en la transparència que les mateixes lleis imposen. Per tant, amb aquestes limitacions, transparència total.»

–Marqui els tres o quatre projectes que són prioritaris per vostè aquesta legislatura, al marge del desplegament de l'Estatut.

–«Les infraestructures...»

–En podria concretar alguna de prioritària?

–«Tenim un pla d'infraestructures. L'aeroport, l'ampliació del port, el desdoblament de l'eix transversal, el pla de ports, el pla d'infraestructures ferroviàries... Exemples n'hi ha molts, però, en general, totes aquelles infraestructures que necessita el país.»

–I el quart cinturó, es farà?

–«El quart cinturó es construeix i ho fa qui li pertoca, que és el Ministeri de Foment.»

–I en altres àmbits?

–«Juntament a les infraestructures, també la recerca, el desenvolupament i la innovació per garantir que les nostres empreses i el país tinguin competitivitat i més valor afegit. I això implica apostar també per l'educació i la formació. I aconseguir un país cohesionat socialment, desenvolupant l'estat del benestar. La llei de serveis socials que hem portat al Parlament i l'aplicació de la llei de la dependència van en aquest sentit, com les polítiques en immigració o les accions integrals als barris amb més problemes.»